

“ІІІ СУЛТАНІВСЬКІ ЧИТАННЯ. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВА У КОМПАРАТИВНИХ ВИМІРАХ”

24–26 жовтня 2013 р. у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (Івано-Франківськ) відбулася всеукраїнська науково-практична конференція “ІІІ Султанівські читання. Актуальні проблеми літературознавства у компаративних вимірах”. Назва цього форуму, який уже втретє збирає в Івано-Франківську літературознавців і методистів-словесників з усіх куточків нашої країни, пов’язана з іменем викладача кафедри світової літератури цього вищого навчального закладу доцента Юрія Ібрагімовича Султанова – відомого українського вченого-методиста, який зробив вагомий внесок у формування методичної концепції викладання зарубіжної (світової) літератури у школах незалежної України. Налагодження обопільно зацікавленого зв’язку між власне дослідниками-літературознавцями і вчителями-словесниками має значення не лише для загальноосвітньої школи (на чому зазвичай наголошували в минулому і продовжують наголошувати і нині), а й для розвитку самої академічної науки як один із його стимулів і джерел. Тут досить згадати не тільки те, що переважна більшість науковців були й залишаються практичними університетськими викладачами, а й те, що часто жанрами, в яких академічне літературознавство транслювало свій доробок, були жанри власне навчальної літератури, як-от: посібник для вчителя, посібник для учнів, науково-методична стаття, методичні рекомендації тощо; додамо сюди і гносеологічне значення специфічного шкільного досвіду сприймання художньої літератури, зумовленого, з одного боку, віковими особливостями реципієнтів, а з другого – чинниками цілеспрямованого процесу навчання, який неминуче ускладнює структуру завдань при інтерпретації твору мистецтва слова.

Особливістю цьогорічних Султанівських читань є те, що вони присвячені вшануванню пам’яті відомих українських учених – першого доктора наук в історії ПНУ імені В. Стефаника, проф. М. Теплінського та доктора філологічних наук, проф. В. Матвіїшина, який брав активну участь у створенні в цьому вищому навчальному закладі іноземних філологічних напрямів (зокрема, він ініціював відкриття на факультеті іноземних мов спеціальності “Французька мова”), а також заснував на кафедрі світової літератури Інституту філології наукову школу практичної компаративістики. Прикметно також, що саме ці дві постаті органічно поєднували у своїй фаховій діяльності наукові й освітянські цілі, були вчителями Вчителів у найвищому сенсі цього слова. Відповідно до цього тематична мережа конференції відображала ті фахові сфери, до яких належить науковий доробок цих авторитетних учених.

Дати цілісне уявлення про індивідуальну своєрідність особистості професорів М. Теплінського і В. Матвіїшина як дослідників, завідувачів кафедри, наукових керівників та освітянських діячів покликані були два пленарних засідання, запропоновані організаторами в незвичному форматі. Замість традиційних доповідей тут відбулися презентації двох книжок – “Пам’яті Марка Теплінського” (упорядник і редактор – удова вченого, доктор педагогічних наук, проф. Т. Завгородня) та “Література. Час. Постаті. Володимир Матвіїшин. Літературознавчі статті, спогади, матеріали до бібліографії: на вшанування пам’яті Володимира Матвіїшина” (упорядник Н. Яцкіє; ініціатива видання належить удові вченого Р. Труш-Матвіїшин), а також почастильний перегляд документальної стрічки “Очима Іншого: Марко Теплінський і Володимир Матвіїшин” (автор проекту і реж. І. Козлик).

Аналізу гносеолого-евристичного потенціалу двох знаних прикарпатських учених і педагогів була присвячена тематика восьми спеціальних доповідей, заявлених у програмі секційних засідань конференції, а саме: “М. В. Теплінський про принципи дослідження історії російської літератури середини ХІХ ст.” (С. Коршунова, ПНУ імені В. Стефаника), “Проблеми педагогіки у науковій спадщині Марка Теплінського” (Т. Завгородня, ПНУ імені В. Стефаника), “Навчально-методичні праці професора М. В. Теплінського в контексті сучасних проблем підручника для вищої школи та супроводу науково-дослідної діяльності студентів” (О. Костюк, НПУ імені М. П. Драгоманова, Київ), “Сучасна перспектива наукових здобутків Володимира Григоровича Матвіїшина” (С. Криворучко, Харківський національний ун-т імені В. Н. Каразіна), “М. Гоголь у французьких перекладах: продовження традиції проф. В. Г. Матвіїшина” (І. Кушнір, Львівський національний ун-т імені Івана Франка), “Французька література й українське питання у науковій спадщині В. Г. Матвіїшина” (С. Гоч, Чернелево-Руська ЗОШ І ст.-ДС Тернопільського р-ну Тернопільської обл.), “Перекладознавчий аспект наукових досліджень Володимира Матвіїшина” (А. Білас, ПНУ імені В. Стефаника),

“Сучасні аспекти викладання французької мови для студентів медичних ДВНЗ за підручником В. Г. Матвіїшина” (Т. Лашків, Івано-Франківський національний медичний ун-т).

Саме фахово-галузеві вектори наукової спадщини проф. М. Теплінського та проф. В. Матвіїшина зумовили тематичне спрямування 11-х секцій, що працювали на форумі, зокрема: секція “Теорія літератури і методологія літературознавства” (керівник – С. Хороб, ПНУ імені В. Стефаника), дві секції “Comparative” (керівники – Н. Висоцька, Київський національний лінгвістичний ун-т, та С. Луцак, ПНУ імені В. Стефаника); секція “Українська література” (керівник – Н. Мафтин, ПНУ імені В. Стефаника); секція “Зарубіжна література” (керівник – Л. Дербеньова, Івано-Франківський національний технічний ун-т нафти і газу); секція “Перекладознавство” (керівник – Я. Кравець, Львівський національний ун-т імені Івана Франка); секція “Лінгвістика” (керівник – М. Лесюк, ПНУ імені В. Стефаника). Тут ішлося про теоретичні аспекти студіювання і специфіку художньої системи чи її окремих складових у творах різної родожанрової належності, про особливості рецепції інонаціональних явищ у національних літературах (напр., шекспіріана Дона Нігро, румунські національні мотиви у франкомовній прозі П. Істраті, французькомовне прочитання В. Стефаника та ін.), про жанрово-стильову типологію в літературному процесі, естетичні та поетологічні аспекти вивчення окремих творів і загалом творчості українських і зарубіжних митців у площинах різних літературознавчих підходів – історико-генетичного, історико-функціонального, порівняльного. Методологічним, теоретичним і практичним проблемам літературної освіти в навчальних закладах різного рівня були присвячені три секції “Методика викладання літератури у школі і виші” (керівники – О. Маринівська, Івано-Франківський обласний ІППО; Т. Завгородня, ПНУ імені В. Стефаника; Л. Мацевко-Бекерська, Львівський національний ун-т імені Івана Франка) та секція “Вивчення французької мови” (керівник – Л. Шкурашівська, ПНУ імені В. Стефаника). Під час роботи конференції також відбувся круглий стіл з учителями світової літератури Івано-Франківської обл. та викладачами кафедри світової літератури Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка, а також пройшли майстер-класи зі світової літератури вчителів Івано-Франківщини, Києва та Донецька.

І насамкінець варто знову згадати Ю. Султанова, з іменем якого безпосередньо пов'язані основна ідея і назва наукового проекту “Султанівські читання”. Як і в попередні рази, у програмі цього річних читань було заявлено доповіді, присвячені аналізу методичних ідей ученого, а саме: “Розвиток ідей Ю. І. Султанова в сучасній практиці викладання літератури в школі” (О. Ісаєва, НПУ імені М. П. Драгоманова, Київ) та “Проблема формування кваліфікованого читача в методичній спадщині Юрія Султанова” (проф. О. Куцевол, Вінницький державний педагогічний ун-т імені Михайла Коцюбинського). Прикметно також, що 6 березня 2013 р. Юрієві Ібрагімовичу виповнилося б 65 років від дня народження, а 4 травня цього ж року минуло 10 років від дня його смерті. У зв'язку з цими датами кафедра світової літератури ПНУ імені В. Стефаника підготувала до друку книжку “Юрій Султанов. Актуальні проблеми методики викладання літератури: вибрані праці”.

За наслідками роботи конференції буде видано збірник наукових праць учасників форуму. З фотозвітом про роботу форуму можна ознайомитися на сайті кафедри світової літератури ПНУ імені В. Стефаника (режим доступу: <http://www.pu.if.ua/depart/WorldLiterature/ua/4499/>).

Отримано 12 листопада 2013 р.

Ігор Козлик
м. Івано-Франківськ

